

jsou, jak ukázáno, dle trestního řádu propadlé, avšak stále návrhy žalovaného na uvalení vazby přijdou nicméně v úvahu v otázce, nejednal-li žalovaný vůči žalobci z rankýny. Bude tedy třeba, aby byly provedeny důkazy, které žalobce nabídl neb ještě nabídne na důkaz toho (t. j. takových skutečností, z nichž by to vyplývalo), že žalovaný proti němu jednal ze zlého úmyslu nebo z nedbalosti a že tedy udání jím na něho učiněná byla buď přímo křivá nebo zaviněně nepravdivá, t. j. že by žalovaný o jejich nepodstatnosti byl se přesvědčil, kdyby byl náležitě opatrnosti šetřil, k čemuž doložití sluší, že žalovaný v návrzích svých užíval přímo výrazů krádež, podvod, zpronevěření. Rozumí se ovšem samo sebou, že žalovaný musí býti slyšen se svým odvodem a případné protidůkazy jeho musí býti rovněž provedeny.

Ale ovšem žalovaný svaluje to na své zástupce, kteří vskutku do-  
svědčili, že jednali na základě generální plné moci bez zvláštního pří-  
kazu, považujícíce závadná trestní udání a podání za vhodný prostředek  
k hájení jeho práv. Než někdo musí býti za to práv, neboť nelze, by  
osoba byla vydána na pospas nezodpovědným trestním udáním a by  
pán záležitosti vymlouval se na své zástupce a tito zase na svou plnou  
moc, neboť, neměli-li zvláštního příkazu k trestnímu stíhání a zavedli  
je z vlastního rozhodnutí, překročili daleko meze zákonité obhajoby,  
bylo-li trestní stíhání podle pravého stavu věci nemístné, neboť záko-  
nitá obhajoba neopravňuje ještě k nespravedlivému obviňování, zvláště  
k obviňování z trestných činů, a za to vše ovšem je zodpověden pán  
záležitosti (žalovaný), třeba nedal přímého příkazu, jen když kroky  
zástupců schválil, jak oni sami tvrdí (jeden tvrdí schválení výslovně,  
druhý mlčky tím, že žalovaný na podané zprávy nečinil námitek), neboť  
schválení rovná se příkazu a nahraňuje ho. Zjistí-li tedy nižší stolice,  
že žalovaný počínání svých zástupců, byť je přímo nepřikázal, přece  
aspoň schválil, přijde to přece na jeho vrub.

### Čís. 6572.

**Podnikatel není práv dělníku náhradou škody proto, že opomenul  
ohlásiti úraz úrazové pojišťovně dělnické podle §u 29 zákona o úrazo-  
vém pojištění dělnickém.**

(Rozh. ze dne 14. prosince 1926, Rv I 988/26.)

Žalobce, dělník v podniku žalovaného, domáhal se na žalovaném  
náhrady škody, ježto žalovaný opomenul ohlásiti úraz žalobcův úra-  
zové pojišťovně dělnické. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, o d-  
v o l a c í s o u d z důvodů rozhodnutí nejvyššího soudu čís. sb. 5445.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

### D ů v o d y:

Lze říci, že zákon je tak jasný, že ani nemohou vzejíti pochyby, avšak  
když dovolání hájí přece náhled opačný, dlužno vejíti na jeho námitky.  
Dovolání nemůže uvést pro sebe a proti zákonu nic jiného, než rozhod-

nutí býv. nejvyššího soudu vídeňského. Odvolává-li se na Randovo dílo *Schadenersatzrecht*, je to totožné, neboť Randa neuvádí vůbec vlastních důvodů, nýbrž odkazuje prostě na rozhodnutí jmenovaného soudu. Důvody ty jsou tyto: a) že podnikatel, máje podle §u 18 povinnost oznamovati úrazovně data pro pojištění rozhodná, dále podle §u 21/17 povinnost odváděti pojistné příspěvky, zejména však též podle §u 29 povinnost úraz v zákonné lhůtě (dříve 5 nyní 7 dní) politickému úřadu (nyní přímo úrazovně) oznámiti, jest prý takto prostředníkem povolaným v zákoně k hájení práv dělníkových, takže, opomene-li učiniti uložené mu v zákoně (§ 29) oznámení o úrazu a ani dělník nárok svůj podle §u 34 neohlásí, tak že nárok jeho zanikne, jest prý mu podnikatel povinen náhradou škody podle §§ 1294, 1297, 1298 a 1311 obč. zák., neboť b) v §u 34 jest prý sice poškozenému dělníku vyhrazeno, nárok ohlásiti, avšak předpis ten prý zřizuje mu toliko oprávnění k přímé ohlášce, což prý jest jen podpůrná péče o něho. Ale důvody tyto nelze srovnati ani s předpisy zákona, ani se zákonodárným účelem a právní povahou ústavu a tudíž duchem zákona a úmyslem zákonodárce, nýbrž všemu tomu přímo odporují. Kdyby nebylo úrazového zákona, úrazové pojišťovny, byl by podnik ohledně úrazu s poškozeným dělníkem v případném právním poměru. Tento případný úrazový poměr dělníka k podniku však jest právě úrazovým zákonem odstraněn a nahrazen úrazovým poměrem dělníka k úrazovně, neboť zákon chtěl jednak zříditi dělníku nárok z úrazu pro každý případ, ať již by podnikatel z něho byl právní čili nic, chtěl mimo to učiniti osud úrazového nároku dělníkova neodvislým od nejistých osudů podniku a majetku podnikatelova tím, že mu zřídil nárok proti ústavu hospodářsky zabezpečenému, a jednak zase zbaviti podnikatele rizika z úrazu a zmírniti břímě jeho tím, že je omezil na placení pojistných příspěvků. Mezi podnikem a dělníkem není tedy poměru úrazového, nýbrž jest mezi nimi pouze poměr pracovní. Je-li však poměr úrazový mezi nimi zřízením úrazovny vyřazen, vznikl zřízením úrazovny poměr nový jak na straně podniku, tak na straně dělníka, a jsou tu tedy k úrazovně poměry dva.

I. Poměr podniku k úrazovně jest až na povinnost platiti příspěvky poměrem čistě úředním (formálním), týkajícím se pouze správní stránky ústavu, podnik je povinen dodávati úrazovně všechna úřední data, jichž k řádnému konání svého úřadu potřebuje, mimo jiné tedy oznamovati počet dělníků v podniku zaměstnaných a oznamovati úrazy.

II. Poměr dělníka k úrazovně jest čistě hmotněprávním, má za předmět nárok dělníka z úrazu.

Ad. I. Poněvadž poměr podniku k úrazovně jest čistě úředním, jest opominutí povinnosti k dodávání úředních dat jen úředním proviněním a má za následek trest, jenž jej úředně stihne, na právní postavení dělníkovo vůči úrazovně nemá opomenutí to vlivu. Neboť, ať podnik své povinnosti vyhověl čili nic, práva dělníkova zůstávají stejná, nejsou tím dotčena ani ve svém vzniku ani ve svém zániku. Tak když podnik dělníka neohlásil (§§ 18, 19), jest přece dělník proti úrazu pojištěn, neboť jest pojištěn již ze zákona, již tou skutečností, že, a tím okamžikem, kdy do práce v podniku úrazovém vstoupil (§ 1), je pojištěn dříve, než

ho podnik úrazovně vůbec ohlásiti mohl. Opomenutí ohlášky nebrání tedy vzniku pojištění. Ale zrovna tak se to má, když podnik neohlásil úraz, což jest právě předmětem sporné otázky: opomene-li podnik ohlásiti úraz, nejen že to nebrání vzniku úrazového nároku dělníkova, neboť tento vzniká samým úrazem, jako pojištění proti úrazu samým vstupem do práce, ale nemá to ani vlivu na trvání nároku, nárok dělníkův trvá, ať oznámení úrazu učiněno, nebo neučiněno; opomene-li podnik oznámiti úraz, nemá to za následek zánik nároku dělníkova a jest tedy oznámení to a tudíž i jeho opomenutí ve příčině dělníkova poměru k úrazovně skutečností naprosto nerozhodnou, takže nelze říci, že dělníku z opomenutí toho vzešla škoda. Podnik má oznámiti úraz do jednoho týdne, ale, i když toho neučinil, trvá nárok z úrazu dál a může ho zameškati jen dělník sám, neboť

ad II. dělník musí podle §u 34 ohlásiti nárok svůj úrazovně do jednoho (dvou) roků od úrazu, a teprve opominutím této ohlášky, tedy opomenutím dělníkovým zaniká nárok. Musí to tedy dělník přičísti vždy jen sám sobě, když jeho nárok zanikl proto, že ho včas neuplatnil. Podnik ohlašuje »úraz« (§ 29), dělník však »nárok« (§ 34) a již to vyznačuje povahu jedné každé ohlášky, co má předmětem: úraz opominutím ohlášky pominouti nemůže, neboť nastavší skutečnost nelze odestátí, ale nároky opominutím pomíjejí, to je právní pravidlo zákonem velmi často užívané. Bývalý vídeňský nejvyšší soud snaží se význam §u 34 podlomiti tím, že líčí věc tak, jakoby se zde vyhrazovalo dělníkovi pouze »oprávnění« nárok ohlásiti a bylo to tedy vedle ohlášky úrazu podnikem jen jakousi prý »podpůrnou« akcí k zachování nároku dělníkova. Avšak zákon výrazně mluví tu o povinnosti: původní doslov byl »haben ihren Anspruch bei Vermeidung des Ausschlusses an zu melden«, kteráž vazba slouží po výtce k vyjádření povinnosti, vládní návrh zákona čís. 207/1919 tisk. 491 přeložil to »mají« svůj nárok oznámiti, sice že by ho pozbyli«, což však se zdálo zpráve soc. pol. výboru tisk 780 právem slabé i nahradil to výrazem »m u s í« oznámiti, sice nároku p o z b u d o u« a podtrhl jak výraz »musí«, tak »pozbudou«. A vskutku komu má býti uloženo hájení dělníkových zájmů, než jemu samému. Není tu poručenského neb jiného ochranného poměru, by dělník svá práva nemohl hájiti sám. Má-li však dělník sám povinnost, by bděl nad svým nárokem, nemůže ji přesunovati na podnikatele. Právě však proto, že, opomene-li podnik úraz ohlásiti, nemá to vlivu na nárok dělníkův, nýbrž jest jen přestupkem vůči úřadu, uložil zákon na opomenutí to pouze pokutu a nikoli ručební povinnost podniku za úrazový nárok dělníka. Kdyby podnik dělníku měl ručiti, nebylo by třeba pokuty, neboť povinnost, hraditi dělníku úrazový nárok, byla by mnohonásobně větším trestem než pokuta 200 Kč a stačila by tedy sama o sobě, dohánějíc podnik k plnění povinnosti mnohem důrazněji, a nebylo by třeba pokuty. Ale právě proto, že zákon stojí na stanovisku, že ručební povinnosti podnik nemá, musil uložit trest. Kdyby podnik měl dělníkovi ručiti z neohlášení úrazu, musila by mu k ohlášce dána býti táž lhůta, jaká je v §u 34 dána dělníku k ohlášení nároku, neboť jen tak by bylo právo v souladu. Tak ale je mu dána lhůta jednoho týdne, jejíž promeškání

nemá za následek zánik dělníkova nároku, nýbrž jen pokutu. Také nevysvětlitelným by bylo stanovisko zákonodárce, když v Šu 34 prodloužil dělníkovi k ohlášce nároku původní lhůtu jednoho roku na dvě léta, řka ve zprávě k vládnímu návrhu zák. čís. 207/19 tisk 491, že lhůta prodloužena proto, že často se objevily následky úrazu až po roce a nemohl se tedy zraněný odškodného domáhati, když roční lhůta uplynula. Tato starost o dělníka by byla zbytečnou, kdyby mu ručil podnik za neohlášení úrazu, neboť úraz má podnik oznámiti vždy, aniž by zkoumal jeho následky, a když by ho tedy neohlásil, byl by dělník kryt z ručební povinnosti podniku a nepotřeboval by nejen delší lhůty, nýbrž vůbec žádné. Zřejmo, že stanovisko zákonodárce je jiné. Zákon úrazový jest zákonem sám pro sebe. Všeobecné pojmy jsou v něm sice převzaty z řádu práva, tak na př. pojem zavinění musí se rozuměti ve smyslu Šu 1297 obč. zák., pojem hrubé nedbalosti ve smyslu Šu 1324 obč. zák., ale, co se týče nároku, platí jen nároky, jež zákon úrazový zřizuje a jimiž kromě nároku dělníka z pojištění (§§ 5—8) jsou nároky §§ 45 až 47, jež mají nápis »O ručení podnikatelův a třetích osob za úrazy«, mezi nimiž sporný nárok není, a neplatí žádné nároky, které on nezřizuje, takže nelze sahati až k občanskému zákonu za účelem jich zřízení. Tak na př. § 46 ukládá výjimkou ze zásady, že podnik neručí za úraz, ručení to podnikateli přece, pak-li že »úmyslně« úraz přivodil; na tento nárok nelze užití zásady občanského zákona, který podle pravidla *lata culpa dolus est* zlému úmyslu klade na roveň hrubou nedbalost, a propůjčovati dělníku nárok proti podnikateli i tehdy, zavinil-li úraz třeba jen hrubou nedbalostí. To by bylo proti zřejmé tendenci zákona. Zákon úrazový nezná nároku dělníka proti podnikateli z důvodu opomenuté ohlášky úrazu a nelze proto nárok ten pořizovati mu uměle, jak činí býv. nejvyšší soud vídeňský, z občanského zákona. To je zásadní chyba. Ostatně, jak již řečeno, z toho, že podnik opomenul ohlásiti úraz, škoda ještě nenastala, nárok dělníkův trvá dále, nelze tedy také již proto ručební povinnost podniku zakládati na § 1294 obč. zák., jenž předpokládá, že z opomenutí vznikla škoda. §§ 1297 a 1298 obč. zák. upravují jen pojem viny (nedbalosti) a břímež průvodní ohledně ní, nezakládají tedy nároku, a § 1311 mluví o případě, kdy kdo přestoupil zákon, jenž hledí vyvarovati nahodilým poškozením na př. předpis, že nebezpečná místa mají býti v noci osvětlena neb zahrazena, ale zánik nároku dělníkova uplynutím doby v Šu 34 stanovené nemůže býti nazván »nahodilým poškozením«, i kdyby se zánik ten kladl na vrub podnikatelova opomenutí, že neohlásil úraz. Použití těchto předpisů jest tedy zde pochybeno. Výměr úrazovny ze dne 21. února 1925 správně praví, že úrazovna nevešla v projednání případu proto, že nárok nebyl v propadné lhůtě čl. XI. zák. čís. 207/1919, to jest Šu 34 ohlášen, jak tedy lze sváděti to na neohlášení úrazu dle Šu 29? Zbývá dovolatelova vlastní námitka, že, kdyby úraz utrpěvší dělník následkem úrazu byl neschopen jakéhokoliv jednání, nemohl by nárok ohlásiti. Tato námitka je nyní bezpředmětnou, protože lhůta Šu 34 jest v odstavci 3. cit. novelou přidaném poznačena výslovně jako promlčecí a mají tu proto místo §§ 1494—1496 obč. zák., podle nichž promlčecí lhůty neběží, když strana není k právním činům způso-



bilá a nemá zákonného zástupce. V původním znění §u 34 (bei Vermeidung des Ausschlusses) byla to sice lhůta propadná, ale ani to nemohlo vaditi, protože propadných lhůt jest celá řada a jsou buď ve svízelném postavení všichni, kdo některé z nich se svými nároky jsou podrobeni, nebo, pak-li by se výkladem došlo k výsledku, že uvedený důvod stavení lhůty platí i pro lhůty propadné, jak tomu jest v říšskoněmeckém právu již podle zákona, tedy nikdo. Nikdy však nebylo tu postavení dělníka něčím zvláštním, u jiných lhůt neznámým, a ostatně nikdy se v té příčině neobjevily ještě stesky, že by dělník z té příčiny byl o svůj nárok přišel.

### Čís. 6573.

**Nepřekonatelný odpor jest důvodem rozvodu manželství od stolu a lože pouze tehdy, připojil-li se k žalobní žádosti, třebas i dodatečně, také druhý manžel.**

(Rozh. ze dne 14. prosince 1926, Rv I 1274/26.)

Žaloba manžela proti manželce o rozvod manželství od stolu a lože pro nepřekonatelný odpor z viny žalované manželky byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

### důvodů:

Dovolatel, jenž uplatňuje pouze dovolací důvod podle čís. 4 §u 503 c. ř. s., spatřuje nesprávné posouzení právní v tom, že odvolací soud uznal, že rozvodový důvod nepřekonatelného odporu není po právu, jelikož žalovaná při nepřisežném výslechu jako strana uvedla, že nemá ku svému manželovi nijakého odporu a že jest ochotna obnoviti s ním manželské společenství. Sporná věc posouzena byla zcela správně, když žaloba se žalobním žádáním byla zamítnuta. Odvolací soud zjistil, že žalovaná nemá k žalobci přes jeho chování nijakého odporu vůbec, nadtož nepřekonatelného, a že nesvoluje, by manželství jejich rozvedeno bylo od stolu a lože z tohoto rozvodového důvodu, že naopak jest ochotna obnoviti se žalobcem, když změní své chování, manželské spoluzítí. Nemůže-li pro nepřekonatelný odpor povolena býti rozluka manželství, když se k žádosti za rozluku nepřipojí, třebas i dodatečně, také druhý manžel (§ 13 písm. i) rozl. zák.), nemůže v takovém případě povolen býti ani rozvod (§ 109 obč. zák.).

### Čís. 6574.

**Žalobou podle §u 35 ex. ř. nelze uplatňovati vzájemnou, ale ne-likvidní pohledávku.**

(Rozh. ze dne 14. prosince 1926, Rv I 1511/26.)